

105 . Șimleu Silvaniei | Județ: Sălaj | Punct: Observator | Anul: 2015

Anul: 2015

Cod RAN: 139893.01

Perioade: Preistorie, Protoistorie, Evul Mediu

Epoci: Epoca bronzului, Hallstatt, La Tène târziu, Epoca medievală timpurie

Tipuri sit: exploatare/carieră

Categorii sit: Neatribuit

Autori: Dan Băcueț-Crișan, Ioan Bejinariu, Horea Pop, Dan Deac

Instituții: Muzeul Județean de Istorie și Artă, Zalău, Muzeul Județean de Istorie și Artă, Zalău, Muzeul Județean de Istorie și Artă, Zalău

Raport

Stațiunea arheologică de la Șimleu Silvaniei, punctul "Observator" este localizată pe platourile superioare ale "Măgurii Șimleului" (alt. max. 597 m). Descoperiri arheologice întâmplătoare sau rezultate în urma "săpăturilor" unor arheologi autodidacți sunt menționate încă de la sfârșitul secolului al XIX-lea. În anul 1994 a început cercetarea arheologică sistematică a sitului de la "Observator", care a durat cu întreruperi până în anul 2011. În urma acestor cercetări au fost evidențiate dovezi ale prezenței umane, începând cu Eneoliticul târziu / Bronzul timpuriu și continuând cu Bronzul mijlociu (cultura Wietenberg) și cel târziu (grupul cultural Cehăluț - Hajdúbagos). Primei epoci a fierului îi aparține o vastă așezare fortificată (30 – 35 ha), iar în perioada Latène D dacii amenajează o incintă fortificată cu o suprafață de circa 10 ha. O mică fortificație este amenajată la nord de punctul "Observator" în secolele X / XI d. Hrs.

Cercetarea arheologică derulată în anul 2015 a avut un caracter preventiv, ca urmare a intenției Consiliului Local din Șimleu Silvaniei de a amenaja un drum forestier, al cărui traseu trece peste anumite zone ale sitului arheologic de la "Observator". Suprafața cercetată a însumat circa 0,5 ha, iar pe această suprafață au fost identificate 290 complexe dintre care, în final, 252 sunt cu siguranță complexe arheologice, restul reprezentând urmele unor intervenții umane asupra fondului forestier. Zona care urma să fie afectată de amenajarea drumului a fost inițial jalonată, după care s-a purces la decopertarea suprafețelor cu mijloace mecanice. Manual au fost efectuate operațiunile necesare precizării conturului complexelor arheologice, secționarea și în final golirea acestora. Au fost efectuate fotografiile și înregistrări grafice pe parcursul procesării complexelor, iar informațiile primare despre fiecare complex au fost înregistrate pe fișele individuale de complex.

Cercetările preventive efectuate în anul 2015 au avut menirea de a completa informația acumulată în cele 13 campanii de cercetare sistematică. Din punct de vedere stratigrafic nu au apărut elemente noi, mai ales că o parte a drumului forestier traversa o zonă a sitului cu o înclinație puternică, afectată de eroziunea naturală. Importante sunt însă informațiile referitoare la întinderea locuirii din prima epocă a fierului, mai ales în zona sud-vestică a celei de-a doua incinte a așezării fortificate unde, până în acest an nu fuseseră efectuate cercetări.

Din epoca bronzului au apărut doar sporadic materiale ceramice cu decor de tip Wietenberg III, respectiv Cehăluț - Hajdúbagos. Menționăm însă apariția în premieră a unui perete de vas cu decor caracteristic grupului Sanislău, din Bronzul timpuriu III din nord-vestul României. Este vorba despre decorul specific, realizat din mici triunghiuri imprimare care flanchează un fascicul de incizii verticale. Este o descoperire unicat nu doar pentru zona Măgurii Șimleului, ci și pentru întreg Sălajul unde evoluția Bronzului timpuriu este cunoscută prin extrem de puține descoperiri. Această descoperire, deși singulară, ridică o serie de aspecte chestionabile referitoare evoluția culturală a acestei zone pe parcursul Bronzului timpuriu III, mai ales în contextul descoperirilor recent publicate de la Zalău "Dealul Lupului / fabrica MICHELIN" unde au apărut complexe arheologice caracterizate prin asocieri de materiale ceramice decorate cu striuri și cu

ornament textil.

Așezarea fortificată din prima epocă a fierului de la Șimleu Silvaniei "Observator" este compusă din două incinte principale. Cercetarea preventivă din anul 2015 a vizat aproximativ zona de contact a celor două incinte și, urmând traseul proiectat al drumului forestier, o anumită suprafață din partea sud-vestică a incintei nr. 2. Au fost cercetate o serie de locuințe, majoritatea cu un plan circular sau oval, cu diametrul mediu în jur de 3,00 m, toate adâncite în roca locală (0,50 – 0,70 m). În multe cazuri am surprins dovezi clare ale existenței unor instalații de foc (vetre sau cuptoare) aflate în interiorul acestora sau uneori în afara lor, la mică distanță de zona adâncită, ceea ce sugerează că ar fi putut fi incluse și acestea în spațiul locuit. Majoritatea complexelor aparțin categoriei gropilor, cu forme și, probabil destinații diverse. Inventarul acestora este și el foarte variat. În această campanie am avut oportunitatea cercetării unor gropi cu un inventar bogat și complex, alcătuit de regulă din vase întregibile aflate în asociere cu anumite categorii "speciale", precum greutateți piramidale de lut, cereale carbonizate (Cx. 28, 63 și 77), tipare pentru turnat piese de metal, etc. O serie de piese de metal (bronz și fier) au fost descoperite în complexe și în stratul de cultură aferent. Este vorba despre o pafta din bronz și alte piese fragmentare din același metal, precum și de un topor de fier cu aripioare. Pentru prima dată, în câteva complexe au apărut fragmente de la așa-numite "pseudo-kernos", recipiente care imită forme similare din lumea sud-balcanică. Cercetarea cu caracter preventiv din anul 2015 nu a furnizat date care să schimbe cadrul cronologic al evoluției așezării fortificate din prima epocă a fierului de la Șimleu Silvaniei "Observator". Interpretarea informației furnizată de săpăturile de până acum, analiza combinată a asocierilor ceramicii cu piese de metal ne-a permis să plasăm evoluția așezării din prima epocă a fierului pe parcursul unei perioade care începe în sec. XI / X î. Hrs. și se încheie la sf. sec. VII / începutul sec. VI î. Hrs.

Descoperirile din perioada Laténe D, Descoperirile atribuite acestei perioade au apărut așa cum spuneam datorită faptului că traseul drumului forestier suprapunea parțial și limita nordică a incintei dacice fortificate. În suprafața S2/2015, în jumătatea sa sudică, pe anumite suprafețe a fost evidențiat un strat de locuire dacic, foarte bine delimitat prin aspect și textură de cel anterior din prima epocă a fierului. Aici au putut fi cercetate o serie de complexe din această perioadă. Este vorba despre locuințe, gropi, dar mai ales despre resturile sistemului de fortificație alcătuit dintr-o palisadă complexă și șanțul aferent. Palisada era amenajată aproape de buza terasei ce înconjură platoul și avea o lățime de circa 2,60 m. Consta dintr-un șir de gropi de stâlp, flancat de-o parte și de alta de groapa de amplasare a unor tălpi, cu o lățime păstrată de cel mult 0,40 m. Din zona palisadei, dar mai ales din umplutura unor gropi sau urma unor tălpi au fost recuperate fragmente ceramice dacice. Șanțul aferent palisadei descrise apare la peste 30 - 35 m mai jos de aceasta. În profil are o formă de "V" foarte larg deschis. Măsoară la partea superioară 5,60 m, iar pe fund care este rotunjit are 0,70 – 0,90 m. Adâncimea de la nivelul la care a fost surprins este de 1,70 m. Dimensiunile șanțului coroborate cu diferența de nivel de circa 1,50 – 1,70 m față de exteriorul palisadei făceau din acesta un obstacol greu de surmontat.

Bibliografie

- I. Cîndea, V. Sîrbu, Istoricul orașului Brăila din cele mai vechi timpuri până la 1540, Brăila, 1993, p.49-71, pl.22-28.

Informații suplimentare online

[Raportul 5599 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)